

“Завершеність не залежить від рівня деталізації зображення, оскільки талант художника – у вмінні виразити найголовніше, задля чого він взявся за олівець чи пензель” [4,99].

Висновки. Глибоке розкриття творчого задуму дипломної роботи можливе за умови повноцінного засвоєння та використання набутих студентами знань, вмінь та навичок по дисциплінам спеціального і психолого-педагогічного циклів, що є базисом високої професійної підготовки художника-педагога та відповідає сучасним вимогам освіти.

В цьому процесі направляючою та ведучою є роль викладачів, наукових керівників, що, спираючись на індивідуальний підхід до кожного студента, дають можливість максимально можливо реалізувати творчий потенціал кожного дипломника.

Подальший напрямок досліджень. Результати роботи можуть бути використані при розробці методичних рекомендацій, направлених на надання дієвої допомоги в підготовці та виконанні дипломних робіт.

Література

1. Аксенов Ю., Леведова М. Цвет и линия. – М., 1986.
2. Зернова З. И. Будущему художнику об искусстве живописи. – М., 1976.
3. Сорокин Н. А. Дипломные работы в педагогических вузах. – М., 1986.
4. Суздаев П. П. Основы понимания живописи. – М., 1980.
5. Яшухин А. П. Живопись. – М., 1985.

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН НА ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ

Савченко Л.,

Криворізький державний педагогічний університет

Анотація. В статті розглядаються проблеми формування творчих здібностей студентів при вивченні педагогічних дисциплін на художньо-графічному факультеті.

Ключеві слова: творчі здібності, педагогіка.

Анотация. В статье показаны возможности формирования творческих способностей студентов в процессе преподавания педагогических дисциплин на художественно-графическом факультете.

Ключевые слова: творческие способности, педагогика.

Annotation. Savshenko L. In article opportunities of formation of creative abilities of students are shown during teaching pedagogical disciplines at art-graphic faculty.

Keywords: creative capabilities, pedagogic.

Постановка проблеми. Національне відродження України, інтеграція її у світове товариство вимагають створення нової системи освіти, спрямованої на формування творчої особистості. Зростаюча потреба суспільства в людях, здатних творчо підходити долюбих змін, нетрадиційно і якісно вирішувати відповідні проблеми, зумовлена необхідністю підготовки людей до життя у швидко змінних умовах. Становлення творчої особистості є одним із основних завдань сучасного навчання.

У Законі України “Про освіту” та “Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті” зазначається, що головна мета шкільної освіти полягає у створенні можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формуванні творчого потенціалу нації.

Стратегія сучасної освіти містить в собі представлення можливості всім тим, хто навчається проявити свої таланти і творчий потенціал. Ці позиції відповідають сучасним гуманістичним тенденціям розвитку вітчизняної школи, для котрої характерною рисою є орієнтація педагогів на особистісні можливості учнів, їх неперервне удосконалення.

Аналіз досліджень та публікацій. Проблемі творчого розвитку учнів присвячені роботи Ю. О. Грибова, Т. М. Давиденко, Б. І. Коротяєва, А. О. Лука, Б. П. Нікітіна, Б. Г. Яшовського, в котрих акцентується увага на таких аспектах проблеми, як визначення засобів удвищення продуктивності творчої діяльності учнів та організації їх спільної творчої діяльності. В роботах інших вітчизняних психологів та педагогів Г. О. Балла, М. І. Махмутова, Т. І. Шамової розглядаються питання організації творчої діяльності учнів за допомогою створення проблемних ситуацій. Автори відмічають недостатню теоретичну розробленість проблеми організації творчої діяльності підростаючого покоління. В експериментальних психологічних дослідженнях Р. М. Грановскої, В. М. Дружиніна, Б. Б. Коссова, О. М. Леонтьєва та ін., розглядаються питання розвитку творчих здібностей людини,

особливості їх формування в навчальній та поза аудиторній діяльності. Разом з тим, науковці відзначають, що для забезпечення ефективного просування розвитку творчих здібностей у студентів необхідно засвоювати доступні види творчої діяльності.

Основою для визначення особливостей творчої діяльності юнацтва стали роботи Л. С. Виготського, В. В. Давидова, І. П. Підласого, П. Торренса. Науковцями: Г. С. Альтшуллером, В. І. Андрійовим, Т. О. Барішевою, І. Я. Лернером, П. І. Підкасистим, О. В. Хуторським були визначені проблеми організації творчих ситуацій та засобів їх рішення за допомогою евристичних та алгоритмічних методів.

Мета. На сьогоднішній день актуальна проблема пошуку засобів розвитку творчих здібностей, пов'язаних з творчою діяльністю студентів як в колективній, так і в індивідуальній формі навчання є пріоритетною. Питанням індивідуального підходу займалися такі вітчизняні методисти та викладачі як Г. С. Альтшуллер, В. О. Бухвалов, О. О. Гіц, М. О. Данилов, В. М. Жуковський, В. П. Кузовлев, О. М. Матюшкин, С. Ю. Ніколаєва, Н. К. Скляренко, Г. В. Терехова, І. Е. Унт та іноземні Д. Малкольм, В. Ріндфляйш та ін. Автори визначили, що впровадження цього принципу відбувається за умов інтенсифікації навчального процесу, яка передбачає перебудову традиційних уявлень про вікові інтелектуальні можливості студентів, пошук резервів їх розумового розвитку. Інтенсифікація спрямовує діяльність вчителя на підвищення долі самостійності в навчанні шляхом організації творчої роботи.

Отримані результати. Сучасну ситуацію в теорії та практиці можна охарактеризувати суперечностями, що утворилися між:

– потребами суспільства в творчо активних людях, здатних систематично, послідовно і якісно вирішувати проблеми, та недостатністю розроблених педагогічних засобів та умов, що підвищують ефективність процесу організації творчої діяльності особистості;

– підвищенням вимог до рівня знань, якими повинен володіти майбутній фахівець, готовністю до їх перетворень і існуючою організацією навчального процесу вищої школи, що не забезпечує достатній рівень творчих здібностей студентів;

– необхідністю об'єктивної оцінки творчої діяльності студентів та недостатньою розробленістю педагогічного інструментарію для оцінювання результатів їх творчої діяльності (1).

На основі визначених суперечностей, аналізу психолого-педагогічної літератури, а також в результаті вивчення досвіду роботи вищої школи була сформована проблема дослідження, що укладається в теоретичному осмисленні педагогічних умов, що забезпечують достатній рівень розвитку творчих здібностей в навчальному процесі вищої школи.

На заняттях з педагогіки на художньо – графічному факультеті ми використовуємо конкретні ситуації, які моделюють типові ситуації реального спілкування на уроках ІЗО. Запропоновані педагогічні ситуації відображають шкільний педагогічний процес. Темі педагогічних ситуацій конкретизовані і мають особистісно спрямований напрям, наприклад: “Організація виставки”, “Заочна екскурсія до Софії Київської”, “Бесіда за круглим столом – прекрасне поряд з нами”, “Батьківські збори”, “Мій клас”, “Конфліктна ситуація”, “Бесіда з активом класу” та ін. Обговорення будь-якої теми потребує розвитку творчих здібностей (2). В основу нашого дослідження було покладено систему завдань з підготовки майбутнього вчителя до творчої діяльності з урахуванням її методик проведення, яка ґрунтується на принципах рольової перспективи й моделювання професійних ситуацій. Ми використовували:

1) ігрову діяльність (сюжетно-рольові ігри, ділові ігри, рольові ситуації і т. д.);

2) комунікативну діяльність (діалоги, диспути, навчальні дискусії, комунікативні тренінги та ін.);

3) переконструювання навчального матеріалу;

4) діяльність моделювання, під чим розуміють процес побудови

предбачуваного прообразу певного об'єкта з розкриттям його основних властивостей і відношень. Рольова перспектива забезпечує рефлексивні процеси в ході здійснення різних видів діяльності і слугує механізмом аналізу, комунікації і перебудови стилю діяльності студента. Участь у діяльності, побудованій на принципах рольової перспективи і моделювання професійних ситуацій у вузівському навчанні, програмування різних ролей, які розкривають специфіку педагогічної праці, надають кожному студентові можливість проявити самостійність, активність, творчість.

Використання різних видів завдань, вправ з урахуванням можливостей студентів і характеру їх ставлення до обраної професії сприяло якісній перебудові мотиваційної сфери, закріпленню позитивного ставлення майбутніх педагогів до творчої діяльності.

Аналіз ефективності реалізації системи творчих ситуацій та завдань за умов її функціонування дозволив зафіксувати позитивні кількісні та якісні зміни рівня творчих здібностей студентів.

Після впровадження творчих завдань за заняттях з педагогіки показники розвитку творчих здібностей покращилися, дуже низький рівень зовсім відсутній, а показник високого покращився майже на 50 %, середній рівень підвищився з 18.75 % до 40.6 %. Після експериментальний зріз показав, що у студентів підвищився рівень показників володіння педагогічною теорією: низький рівень до експерименту складав 43.75 % студентів, після експерименту показник зменшився майже на 40 %, а саме складає 6.25 %.

Результати анкетування показали, що застосування творчих ситуацій, вправ, задач студенти стали краще відноситись до вивчення педагогіки, після експерименту 95 % студентів визнали, що в них підвищилася мотивація до вивчення педагогіки, методики викладання ІЗО, з'явився інтерес до матеріалу, що вивчається. Це зумовило появу вищих показників активності на заняттях з педагогіки.

Студенти жваво приймали участь у запропонованій роботі, виражали зацікавленість, швидко виконували завдання, активно приймали участь в бесідах, диспутах та іграх.

Висновки. Таким чином, отримані результати дають підставу для висновку, що поставлена мета – розробити систему творчих завдань, що спрямовані на підвищення творчих здібностей студентів досягнена, припущення про ефективність формування творчих здібностей методами творчих ситуацій та завдань доведена.

Проведене дослідження показало значення впровадження його результатів в практику сучасної вищої школи, але не вичерпує змісту проблеми, що вивчається. На наш погляд чим більше типів педагогічних ситуацій буде розглянуто в ході підготовки майбутніх викладачів малювання, тим більше ймовірність, що молоді фахівці на своїх робочих місцях зможуть самостійно справитись з будь-якою реально виниклою педагогічною ситуацією.

Література

1. Лихачов Б. Т. Педагогика: Курс лекций: Учеб. пособие дл студентов педагог. учеб. заведений и слушателей ИПК и ФПК. изд., перераб. и допол. – М: Юрайт, 2000. – 523 с.
2. Бордовская Н. В., Реан А. А. Педагогика: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2001. – 304 с.

СИМВОЛІКА РОСЛИННИХ МОТИВІВ У ДЕКОРІ НАРОДНОЇ ВИШИВКИ

Стефанюк Т. П.,

Криворізький державний педагогічний університет

Анотація. У статті розглянуто символіка рослинних мотивів в декорі народної вишивки.

Ключові слова: символіка, народна вишивка, орнамент.

Аннотация. Стефанюк Т. П. Символика растительных мотивов в декоре народной вышивке. В статье рассматривается символика орнаментальных мотивов и их использование в декоративном искусстве не только украинского, но и других народов мира.

Ключевые слова: символика, народная вышивка, орнамент.

Annotaton. Stephanyk T. Symbolics of vegetative motives in decore to national embroidery. In the article the symbolics ornamentation of motives and their use in decorative art not only Ukrainian, but also other peoples of the world.

Key words: symbolics, national embroidery, plant ornamentation.